

3
СТОП.
Випадок
як провідник долі

4
СТОП.
Спортивні секції в УжНУ:
записуйтеся для занять у вільний час

5
СТОП.
Цікава
Наталія Семаль

Прогресивна розробка покликана рятувати **ЖИТТЯ**

Як фізики УжНУ змайстрували «розумний» пожежний шолом

Проекція того, що показують окуляри

Доктор фізико-математичних наук Олександр Молнар з окулярами й шоломом, Давид Гал та Генрієтта Бан

Коли доцент кафедри фізики напівпровідників фізичного факультету УжНУ О.Молнар розповідає про свою роботу, одразу помітно: людина горить справою і є справжнім ентузіастом. Олександр Олександрович разом з уже випускниками українсько-угорського навчально-наукового інституту Генрієттою Бан та Давидом Галом розробили «розумний» пожежний шолом, аналогів якого немає у світі.

Одна з американських фірм розробляє обладнання для пожежників і фіксує тільки два параметри: рівень кисню в балоні та можливість падіння. А пристрій, який запропонували ужнівці, має датчики для виміру шкідливих речовин, вибухонебезпечних газів, можливість падіння, втрати орієнтації, ураховує погану видимість і роботу в невідомій місцевості.

О.Молнар пояснює: «Ідея в тому, щоб стежити за станом усєї рятувальної команди. Якщо б в Україні, як у США, існувала електронна база з планами будинків, можна було б бачити місце розташування кожного пожежника».

Ідея винаходу з'явилася шість років тому, коли О.Молнара запросили до розробки держбюджетної теми Мучкачівського університету. У названому виші займаються легкою промисловістю. І тоді вперше виграли конкурс на дослідження «розумного» одягу.

«Спочатку хотіли вдосконалити фор-

му, навіть придбали костюм пожежника. Але його потрібно прати, і ми зупинилися на шоломі. Проблема була в тому, щоб закупити обладнання, адже 6 років тому ціни були дуже високими. Нині ж шолом закордонного виробництва коштує близько чотирьох—п'яти тисяч гривень, а якщо пристосувати його до наших завдань — удвічі дорожчий. Притому якісні окуляри доповненої реальності вартують близько тисячі доларів, однак людське життя — безцінне», — зазначив дослідник.

Окуляри доповненої реальності, сенсори придбали завдяки гранту Міністерства людських ресурсів Угорщини (пів мільйона форинтів), який виграла Г.Бан. Цьогоріч дівчина здобула диплом магістра, викладає фізику та астрономію в Ужгородській угорськомовній гімназії ім. Другетів, планує вступати до аспірантури. Своєю чергою, Д.Гал, котрий також працював над розробкою «розумного» шолому, уже продовжив діяльність в аспірантурі.

Генрієтта і Давид брали участь і ставали призерами в різних конкурсах у вишах Закарпаття та Угорщини. У 2017 р. розробки молодих науковців мали друге місце в «Стартапі УжНУ», а за рік доопрацьований проект «Система моніторингу з елементами доповненої реальності» здобув перемогу. Надзвичайний успіх ужнівці продемонстрували 2018 р., посівши 2 місце за кількістю переглядів (130 тисяч) у півфі-

налі онлайн-конкурсу серед учасників з Європи, організатором якого є найбільша у світі компанія-виробник напівпровідникових елементів та пристроїв Intel. Тоді змагалися понад 440 команд зі всього світу. Завдяки участі в таких конкурсах Ужгородському національному університетові подарували електронне обладнання на більш ніж 100 тисяч доларів.

Дізнавшись про розробку, у 2018 році до науковців звертався китайський виробник, пропонував надати безкоштовні шоломи взамін на розроблену технологію. Однак із такими фірмами важко співпрацювати, оскільки вони можуть привласнити розробку, а ще орієнтуються на дешевизну.

Винахідники не зупиняються на досягнутому й продовжують розвивати пристрій, радяться з пожежниками. О.Молнар розповів: «На все обладнання необхідно отримувати дозволи, тому «надзвичайники» порадили прикріпити до шолома ліхтарик з інтегрованими системами. І такий пристрій буде функціональнішим: його можна застосовувати і шахтарям, і туристам».

До того ж нещодавно смарт-шоломом зацікавилися співробітники Ужгородського відділу ДСНС. Планують тестування в реальних умовах та за можливості підтримку з пожежним обладнанням, технічну допомогу на фазі проектування для забезпечення суміс-

ності з уже наявним устаткуванням. Цікаво, що раніше винахідники пропонували розробку «розумних» окулярів, на яких показували б мультфільми дітям, котрим стоматолог лікує зуби. Притому в навушниках був би звук, налаштований так, щоб заспокоювати.

Також Олександр Олександрович поділився надзвичайно актуальною ідеєю для розвитку туризму краю: «Можна розробити гаджети для музеїв. Наприклад, одягаєш «розумні» окуляри в Ужгородському скансені, дивишся на QR-коди — і з'являється цікава інформація про об'єкти, є можливість налаштувати різними мовами. Або ж розробити картинку з церквою, яка колись стояла на подвір'ї Ужгородського замку, бо нині бачимо тільки її руїни. Нині всі почали займатися розробками, пов'язаними з доповненою реальністю. І тепер є шанс зробити справжню родинку, бо через певний час таким нікого не здивуєш. Тож потрібно виявити зацікавлення».

Плідно працюючи, пропонуючи прогресивні розробки, науковці приносять справжнє визнання альма-матер. І вкотре доводять правдивість слів Стіва Джобса: «Знайди справжнє захоплення й змінюй світ на краще. Єдиний спосіб виконувати роботу добре — любити її та віддаватися їй сповна».

Ольга БРАЙЛЯН,
«Погляд».

УжНУ долучився до всеукраїнського екологічного проєкту

Фото: Мирослави Гарздії

Учасники регіональної акції «3 маленького саджанця – зелені Карпати» зібралися на першу робочу зустріч. Захід відбувся в Закарпатській ОДА за екологічним проєктом «Озеленення України» – «1 000 000 дерев за 24 години» з ініціативи «Книги рекордів України» та ділового клубу CEO Club Ukraine.

Альма-матер разом із партнерами (органами обласної

влади, місцевого самоврядування, представниками бізнесу, лісових господарств та громадськості) є одним з організаторів зазначеної акції. Головними координаторами від ЗВО є Ганна Мелеганіч, директорка Центру сталого розвитку УжНУ, та Крістіна Товт, помічниця ректора нашого вишу.

Тетяна ЛЕСЮК,

студентка відділення журналістики.

День факультету з красунями

У підрозділі суспільних наук святкували день факультету. Зокрема, у Закарпатському академічному обласному театрі ляльок «Бавка» обрали міс. За доброю традицією, вітав присутніх та бажав претенденткам успіху декан Юрій Остапець. До урочистого слова долучився й заступник Ужгородського міського голови Василь Гомонай. Він вручив грамоти найактивнішим викладачам і студентам. Згодом присутні занурилися у святкову атмосферу завдяки відеоролику.

Учасниці мали чотири виходи в стилях: «R'n'B», «рок», «ретро» та у вечірніх сукнях. Між тим розважали гостей танцювальні колективи Destroyers та ССТ «Бліц»; вокальним виступом потішили Даніела Якобчук, Віктор

рія Максимова, Сергій Юзьків, а Діана Чалбаш порадувала соло на саксофоні. Фаер-шоу від студії Dragonfly теж не залишило байдужим.

І найважливіше – розподіл титулів. Звання «Міс інтелект» здобула Крістіна Мурзова, «Міс фото» – Наталія Щадей, «Міс артистичність» – Єлизавета Кокіш-Мельник, «Міс усмішка» – Діана Шігімага, «Міс грація» – Дарія Крутипорог, «Міс чарівність» – Катерина Клопотар. Титул «Міс глядацьких симпатій» присудили Наталії Щадей. Віце-міс стала К.Мурзова, а вітання як головна міс приймала Д.Шігімага.

Тетяна ЛЕСЮК,

студентка відділення журналістики.

З італійськими враженнями та співпрацею

«Travel is the only thing you buy that makes you richer» – такого девізу дотримуються студенти факультету історії та міжнародних відносин, максимально використовуючи вільний час у навчальному процесі.

Викладачі кафедри міжнародних студій і суспільних комунікацій Олеся Бенчак та Михайло Шелемба разом із деканом Іваном Вовканичем організували (ще задовго до введення в дію карантинних заходів в Україні та Європі за-

дали неймовірно цікаві та величезні Верону, Флоренцію, Пізу, Ватикан, Рим, Неаполь, Фоджу, принагідно й Будапешт. Загалом пройшли понад 100 кілометрів пішки!

Найважливішою ж подією став офіційний візит до університету Фоджа, де відбулася зустріч із ректором, професором П'єрпаоло Лімоне, представниками міжнародного офісу Джуліо Еспозіто (керівник) та Марією Чавареллою. Під час розмови увагу зосередили на питан-

Філфаківці вшанували великого Тараса

На філологічному факультеті УжНУ відзначили 206-у річницю з дня народження поета, художника, мислителя, пророка Тараса Шевченка.

Розпочали захід із вітальних слів доцентки кафедри української літератури О.Кузьми, котра охарактеризувала Т.Шевченка як людину, котра тримає на плечах українське небо. «206 років тому в березневі дні в український світ прийшла велика, благодатна, повна любові душа. Це була душа людини, якій судилося стати нашим пророком», – зазначила Оксана Юрїївна. Вона також додала, що в поезії І.Драча ми читали: «Скиньте із Шевченка шапку та того дурного кожуха». Ми скинули і шапку, і кожуха. Намалювали його в

різних образах, тому зараз він неабияк актуалізується.

Постать поета в смушевій шапці давно осучаснилася. За мотивами Шевченкових віршів пишуть музичні композиції, його портрети прикрашають одяг (і тіла!) патріотичних українців, із модним Кобзарем роблять ілюстрації. Саме тому аудиторія переглянула відеопродукт «Як Тарас Шевченко став зіркою» (із мультсеріалу «Книга-мандрівка. Україна» виробництва Green Penguin за підтримки Українського культурного фонду).

Відтак філфаківська родина послухала музичні композиції на слова Тараса Григоровича у виконанні чоловічої хорової капели «Боян». Художній керівник – Олена Ко-

роленко, концертмейстер – Віктор Теличко.

Своєю чергою, деканеса філфаку Галина Шумицька висловила вдячність хористам і підсумувала, що в цей день ми запалюємо свічку не тільки Кобзарю, а й усім людям, які мріяли й мріють про вільну українську державу та, на жаль, гинули й продовжують гинути на східних кордонах, а також від брехні, підлості, зради...

Під час заходу до філфаківців долучилися абітурієнти, котрі завітали до УжНУ на День відкритих дверей. Кожен із присутніх по-своєму осмислював постать того, хто став духовним Кобзарем для всієї України.

Олександра КОСТЬО,

студентка відділення журналістики.

Карантин спонукав до дистанційної форми навчання

За підписом ректора УжНУ В.Смолянки, першого проректора О.Сливки, начальника юридичного відділу В.Тимчака вийшло розпорядження про проведення профілактичних заходів щодо запобігання коронавірусної інфекції на виконання рішення Кабінету Міністрів України від 11.03.2020 «Про заборону поширення на території України коронавірусу COVID-19» та рекомендаційного

листа МОН України 1/9-154 від 11.03.2020. Відповідно до цього в УжНУ введено карантин із 12 березня до 3 квітня. Протягом указанного періоду навчання переведено на дистанційну форму та скасовано масові заходи.

У зв'язку з епідемією коронавірусу у світі нагадуємо:

– якомога частіше мийте руки з милом (щонайменше 20 секунд) або дезінфекційними засобами зі вмістом спирту;

– під час кашлю або чхання прикривайте рот і ніс серветкою або згином ліктя;

– тримайтеся на відстані від людей (щонайменше 1,5–2 м), у яких кашель або підвищена температура;

– систематично провітрюйте приміщення, у яких перебуваєте;

– якщо занедужали (особливо з проявами підвищеної температури й сухого кашлю), то негайно звертайтеся до лікаря.

Нові можливості для науковців: CERIC полегшує умови доступу до високотехнологічного обладнання

Науковий консорціум CERIC об'єднує сучасну науково-дослідницьку інфраструктуру країн Центральної та Східної Європи для забезпечення розвитку науки й промисловості в галузі дослідження матеріалів, біоматеріалів і нанотехнологій, надає відкритий доступ до цієї інфраструктури. Спільне використання провідних національних дослідницьких інфраструктур європейських країн дозволяє знаходити інноваційні рішення суспільних

проблем у сферах енергетики, охорони здоров'я, харчування, культурної спадщини тощо. CERIC-ERIC надає доступ через єдину точку входу до понад 50 зразків сучасного складного технологічного обладнання, розташованого в 9 країнах Європи. З 2016 року УжНУ співпрацює з цим науковим консорціумом.

Щоб полегшити дослідження COVID-19, CERIC установив спеціальний прискорений доступ до значної частини наукового обладнання.

Такий підхід дозволить отримати доступ до вибраних інструментів для досліджень, пов'язаних із COVID-19, без необхідності проходити регулярну процедуру затвердження.

Докладніше за цими лінками: www.ceric-eric.eu/2020/03/10/covid-19-fast-track-access/;

www.ceric-eric.eu/users/open-access/#anchor-1;

www.youtube.com/channel/UCm9fGaFZOXUnUZ62hyTNtnQ.

Інформаційно-видавничий центр УжНУ.

Діяльність спецрад, студради й нова назва підрозділу математиків

Засідання вченої ради УжНУ, яке відбулося на початку березня, присвятили розгляду звіту про діяльність спецрад із захисту дисертацій та студентської ради, а також вирішенню організаційних питань.

Учений секретар Олена Мельник повідомила: «Торік спеціалізовані вчені ради Ужгородського національного університету провели захист 11 докторських, 50 кандидатських та 1 дисертації на здобуття ступеня доктора філософії. Зокрема, науковці альма-матер захистили 5 докторських, 20 кандидатських дисертацій та 1 дисертацію на здобуття ступеня доктора філософії».

Загалом функціонували 8 постійних спецрад (із фізико-математичних, юридичних,

історичних, медичних (3), економічних, хімічних наук). Крім представників УжНУ, захищалися науковці з університетів Мукачева, Львова, Івано-Франківська, Вінниці, Дніпра, Одеси.

Додам: наприкінці 2019-ого відбувся захист за новою процедурою: у разовій спецраді (відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України).

Відтак голова Студентської ради УжНУ Вікторія Кенідра розповіла про заходи, які торік організували разом із профкомом студентів та Центром гуманітарно-виховної роботи, профорієнтації та працевлаштування. Тиждень студентської дружби, Міс УжНУ, День знань, Скалка-фест, Дні першокурсника, Тиждень студента, Ліга сміху, екскурсії, конкурси, кон-

церти – молоді пропонують насичене дозвілля. Крім того, юнаки й дівчата долучаються до волонтерської діяльності, беруть участь у заходах патріотичного спрямування.

Зауважу: студрада виділяє кошти на організацію конференцій, семінарів (у 2019 році на це спрямували близько 310 тисяч гривень), на відрадження студентів, аспірантів тощо (705 тис. грн), матеріально-технічне забезпечення (18 тис. грн). В.Кенідра підсумувала: «У кожному підрозділі впродовж року відзначають дні факультетів, першокурсників, професійні свята. Ми й надалі плідно працюватимемо, аби кожен здобувач фаху міг відчутти смак справжнього студентського життя».

Під час засідання головного колегіального органу УжНУ проголосували за перейменування математичного факультету УжНУ на «факультет математики та цифрових технологій». У структурі підрозділу 5 кафедр: кібернетики і прикладної математики; алгебри; системного аналізу і теорії оптимізації; теорії ймовірностей і математичного аналізу; диференціальних рівнянь та математичної фізики. Також затвердили зміни до пра-

вил прийому до вишу й ряд положень, розглянули атестаційні, конкурсні справи. Традиційно рекомендували до друку видання науковців альма-матер.

Ольга БРАЙЛЯН,
«Погляд».

Випадок як провідник долі «напівпровідникового» Олександра Сливки

Першому проректорові УжНУ 8 березня виповнилося 60 років

У долі нинішнього ювіляра випадок відіграв векторну роль часто. Ну скажіть: народитися в найжіночніший день і стати справжнім чоловіком?! А вирости в сім'ї директора заводу та бухгалтера й бути чемпіоном області з настільного тенісу, входити в цьому виді спорту до першої десятки в Україні у своїй віковій категорії?! Таке справді не кожному дається. Звісно, якщо не втрутиться його величність Випадок. Хоч були й закономірності: чудове дитинство, відпочинок у бабусь на Мукачівщині й такий же прогнозований вступ на фізичний факультет УжНУ. «Я закінчив у Перечині середню школу із золотою медаллю в 1977 році й для вступу обрав фізфак. Чому? Десь вплинув учитель фізики Володимир Мацо. Йому вдячний за те, що дав мені високий рівень відповідних знань і в цілому зацікавив предметом. Так само вклонилося Катерині Долинич, котра навчила математики. Тоді нас готувала плеяда молодих, але талановитих педагогів. Це, зокрема, відобразилося на моєму прихильному ставленні до природничих і точних дисциплін. Вибір фізичного факультету також був зумовлений і віяннями того часу: будувалося багато промислових підприємств, які потребували кадрів. Отож чимало випускників шкіл обирали відповідні спеціальності», – згадує Олександр Георгійович.

Навчання на фізичному факультеті подобалося. У той час викладали яскраві постаті, зокрема Юрій Ломсадзе, Іван Запінсочний, Дмитро Чепур, котрого, до речі, О.Сливка був останнім аспірантом... Утім, Олександр Георгійович обрав науковий шлях за ВІПАДКОВО! «Після закінчення університету хотів працювати в рідному Перечині, на підприємстві, де виготовляли продукцію за моєю спеціальністю. Бачив себе інженером, та закінчив виш із червоним дипломом. «Загітували» їхати до Росії, вступати в аспірантуру Інституту фізики імені Лебедева. Однак щось там не склалося, а я

вже підготував документи. Написав реферат. Шкода було витрачених зусиль. Так і залишився в рідному університеті», – говорить О.Сливка. І з особливим теплом згадує студентські роки: «Я знайшов багато нових знайомих, друзів. Серед них, зокрема, Юрій Ажнюк та Ігор Студеняк. Перший після закінчення навчання в 1982-ому вирушив до Києва, а ми з Ігорем Петровичем лишилися в альма-матер».

У 1987 році під керівництвом професора Омеляна Герзанича Олександр Георгійович захистив кандидатську дисертацію. А в 2003 році – і докторську. Наукові дослідження тісно пов'язані з фізикою напівпровідників та діелектриків. «Це нова спеціалізація, започаткована в середині минулого століття. Напівпровідникове матеріалознавство сьогодні активно розвивається. Усе, що маємо в сучасному побуті, модерній техніці, – результат інтенсивного розвитку саме такого напрямку», – резюмує О.Сливка. А здобутки в науці підтверджує експериментальними й теоретичними дослідженнями, про які красномовно говорить статистика: понад 400 праць, зокрема й монографія, більше ніж 15 авторських свідоцтв і патентів на винаходи, двоє захищених аспірантів...

Ще одна особлива сторінка в університетському житті Олександра Георгійовича – проректорство. І тут без ВІПАДКУ не обійшлося! «2004 року за доволі загадкових обставин помер ректор Володимир Сливка. Замість нього керівником альма-матер став професор Василь Русин. У кадрових питаннях він узяв курс на омолодження проректорського складу професорами до 50 років. З'ясувалося, що таких в університеті було небагато, зокрема і я. Пішов на співбесіду. Спочатку новий очільник запропонував мені посаду проректора з навчально-виховної роботи. Та довелося відмовитися, бо я не вважав

це своїм «робочим» профілем. Тоді Василь Іванович хотів дати посаду проректора з наукової роботи. Теж, подякувавши, я сказав «ні». А вже й цю ділянку праці не вважав «своєю». Та Русин не здавався й дозволив самому вибрати. Так я 8 грудня 2004 року, як тепер пам'ятаю, став проректором із навчальної роботи, а Юрій Бідзіля – із навчально-виховної», – згадує О.Сливка.

До речі, Юрій Михайлович, професор, завідувач кафедри журналістики, котрий знає Олександра Георгійовича понад 15 років, на моє прохання дати характеристику своєму колезі й другу так відповів: «Олександр Георгійович – яскравий приклад особистості, яка максимально ввібрала основні принципи народної мудрості, – чесність, справедливість, виваженість, а ще – величезну працелюбність. Фізик за фахом, він поєднує у своєму світобаченні технічне й гуманістичне начала, щиро шанує закарпатські традиції та звичаї, дослухається до думки інших, має надзвичайно добре почуття гумору й уроджену комунікабельність: Сливку складно не помітити в будь-якій компанії чи на будь-якому зібранні. Усебічно розвинутий, інтелігентний, на мою думку, він у житті сповідує принцип: чесне діло роби сміло.

І це не банальні слова, бо бути чесною людиною завжди складно, а в наш час, коли маніпуляція процвітає, – ще складніше. Нелегко керувати великою частиною роботи, особливо, якщо це в багатотисячному виші, де навчаються й працюють різні люди.

Як керівник, Олександр Георгійович не дуже зручний, бо вимогливий до себе й до інших, будь-який результат роботи оцінює не як сьогочасну даність, а проектує на перспективу. У вирішенні виробничих суперечок та конфліктів керується не емоціями або інтересами когось, а загальноуніверситетською вагомістю. Не ухвалює жодного рішення зопалу, на емоціях, не робить ніяких справ похапцем. Багатьом працівникам вишу імпує, що професор Сливка – командний гравець, котрий надзвичайно вболіває за виш у цілому. Звичайно, що перший проректор – не цукерка, щоб усім подобатися, але його принципову позицію поважають навіть тверді опоненти». Це притому, що довелося пережити тиск антиукраїнських політичних сил і в Помаранчеву революцію, і після президентських виборів 2010 року, і в не менш буремному 2014-ому. А якщо зважити, що ще й був «приречений» утілювати в житті вишу принципи Болонської декларації, увесь час загалом перебувати в процесі реформування вищої освіти з постійними змінами в керівництві МОН, то вистачало роботи, метушні, боротьби...

«Як і тоді, так і тепер витрачається багато часу на виконання керівних обов'язків. Якщо не займатися викладанням та наукою, то, мабуть, можна швидко перетворитися на чиновника-бюрократу. А так в аудиторіях зі студентами й за дослідженнями з колегами-науковцями відпочиваю від адміністративної роботи», – ділиться враженнями Олек-

сандр Георгійович. Але найдорогоцінніший відпочинок – у сім'ї. О.Сливка має дружину Вікторію, синів Олександра-юриста й Віталія-фізика (третьокурсника). Ювіляр вважає, що коло рідні є тим оберегом, який найбільше захищає та примножує сили. Тому цінує хвилини разом, хоч найбільше вдається поспілкуватися з найдорожчими людьми тільки на свята й дні народження.

...Про що може мріяти людина в 60 років, коли має чудову сім'ю, добру роботу й при здоров'ї? Олександр Георгійович переконаний: це той період, коли в педагогіці, науці, родині потрібно встигнути передати молоді досвід, те, що сам зрозумів у житті. А ще думки ювіляра сповнені роздумів про подальший розвиток рідного університету, про мир і процвітання в Україні, щоб вона вийшла із затишного періоду змін.

О.Сливка не належить до публічних людей, на розмову зі мною погоджувався неохоче й на запитання відповідав дещо ніяково. Уважає: про людину повинні говорити її справи, а не слова. Хоч сам, як зазначав Ю.Бідзіля, і веселий за вдачею, і комунікабельний, і не «губиться» в будь-якій компанії. Притому Олександр Георгійович називає себе емоційним, переконаний, що не можна переступати за межі людяності, натомість слід мати святі речі (віру, сім'ю, державу) і не переступати через них. Якщо ж хтось зійшов із праведного шляху, то намагається допомогти порадою, іноді й боротися. Водночас старається не порушувати спокій людей, хоч не завжди вдається. А ще переконаний: у житті поталанило з чудовими наставниками. Крім того, має багато друзів, відчуває їхню підтримку й намагається так само віддячувати. Притому один із провідників УжНУ «напівпровідниковий» О.Сливка продовжує покладатися й на ВІПАДКОВО долі. Останній, певен ювіляр, повинен ще додати барв життя, хоч і підкрадається його осінь...

Володимир ТАРАСЮК,
«Погляд».

Спортивні секції в УжНУ: записуйтеся для занять у вільний час

Звичайно, після карантину :). Вибір – великий!

Для більшості студентів важливо бути сильними, спритними, мати привабливу спортивну фігуру, а серед пріоритетів працівника університету – підтримувати добру фізичну форму й високу працездатність. Такі можливості в УжНУ надає кафедра фізичного виховання. Із часу заснування організує роботу груп спортивного вдосконалення, забезпечує їх відповідним устаткуванням; викладачі ж проводять навчальні та позанавчальні заняття.

Педагогі кафедри, безумовно, є висококваліфікованими фахівцями фізичної культури і спорту. Крім спеціальної вищої освіти, кожен має власну спортивну спеціалізацію, що дозволяє здійснювати тренування в УжНУ з 13 (!) видів спорту, а саме: баскетболу, волейболу (чоловічого й жіночого), мініфутболу, футболу, із великого й настільного тенісу, легкої атлетики, фехтування, плавання, боксу, чирлідінгу, атлетизму та ритмічної гімнастики. Отож кожен може обрати собі вид спорту за вподобанням.

Як зазначає завідувач кафедри фізичного виховання, кандидат педагогічних наук, майстер спорту України з легкої атлетики Іван Маріонда, у всіх секціях спортивного вдосконалення вирує активне життя. Також діє група вищої спортивної майстерності.

Тут займаються атлетизмом або переважно пауерліфтингом. Тренує цю групу старший викладач фізичного виховання, голова обласної федерації пауерліфтингу, заслужений працівник фізичної культури та спорту А.Федорішко.

«Я б відзначив окремо секцію Андрія Андрійовича. Адже щороку 3–5 студентів нашого вишу є активними учасниками не тільки обласних та всеукраїнських змагань, а й чемпіонатів та Кубків Європи і світу.

«Цей тренер-педагог підготував не одну плеяду висококласних спортсменів, серед яких – майстри спорту міжнародного класу. Не один десяток студентів під його опікою стали майстрами спорту України, близько 50 осіб – кандидатами в майстри спорту. Більше ніж сотня вихованців виконала нормативи спортивних розрядів. Я б виокремив цю групу вищої спортивної майстерності як кращу з кращих», – сказав І.Маріонда. І з гордістю додав: «Кафедра фізичного виховання започаткувала роботу групи спортивного вдосконалення з фехтування. Її тренером призначили старшого викладача кафедри Емілію Мадяр-Фазикаш, майстра спорту й чудового тренера. Між іншим, у неї займаються майбутні учасники Паралімпійських ігор, тобто

студенти з інвалідністю, неодноразові чемпіони України, які входять до складу національної збірної цього складного й видовищного виду спорту».

Крім вищеперерахованих, популярними серед наших здобувачів фаху є також ігрові види спорту: баскетбол і волейбол. До речі, у баскетболі збірна команда студентів університету під керівництвом тренера-викладача кафедри, голови обласної федерації О.Зубковського виграла чемпіонат України в першій лізі. Приємно зазначити, що Олександр є випускником факультету фізичного виховання і спорту УжНУ. Волейбольна команда чоловіків, своєю чергою, постійно бере участь у чемпіонатах області й посідає винятково призові місця. До речі, не так давно, під завісу новорічних свят, цей колектив виграв турнір Василів – відкритий чемпіонат Ужгорода.

«Наразі в нашому закладі освіти в групах спортивного вдосконалення тренуються близько 340 студентів. Заняття тривають переважно у вечірній час. Студенти займаються щонайменше тричі на тиждень, а група вищої спортивної майстерності А.Федорішка – чотири–пять разів, – наголошує І.Маріонда.

Основа груп спортивного вдосконалення, зрозуміло, – молодь факультету здоров'я та фізичного виховання. Але є чимало представників з інших підрозділів: суспільних наук, юридичного, медичного. «Спорт, до речі, – такий вид рухової активності, де студентів не потрібно схилити до занять чи змушувати складати нормативи. Юнаки й дівчата розуміють, що займаються заради задоволення, покращення власних фізичних кондицій, самоствердження як особистості, підвищення рівня спортивної майстерності. Тому всі приходять на тренування добровільно, і це нас радує», – додає І.Маріонда.

Крім того, в УжНУ навчаються студенти, котрі займаються видами спорту, що не передбачені програмою спортивного вдосконалення вишу. Серед них є ті, хто теж досягнув помітних успіхів і є гордістю альма-матер. Скажімо, Маріанна Скуба (бої без правил), майстер спорту міжнародного класу, студентка 2 курсу факультету здоров'я та фізичного виховання. Або ж фехтувальники Владислав Коваленко й Артем Ма-

Завідувач кафедри фізвиховання Іван Маріонда: «Спортивних героїв завжди знайде нагорода!»

тивосов із цього ж підрозділу, котрі виконали норматив майстра спорту в 2015 році (саме тоді, коли в університеті був ліцензований новий напрям підготовки фахівців – фізичне виховання). Вони стали, так би мовити, першими майстрами спорту в історії розвитку нашого фізкультурно-спортивного фаху. Відтоді, до слова, бере відлік у виші й спеціальність «Фізична культура і спорт».

Щодо сучасного спортивного життя УжНУ, то збірні команди з баскетболу, волейболу, мініфутболу, настільного тенісу, плавання, легкої атлетики активно долучаються до спартакіад серед ЗВО Закарпаття. Торік кращі спортсмени, які тренуються в секціях із вищезгаданих видів спорту, виступили на всеукраїнських студентських змаганнях, зокрема з легкої атлетики в Харкові. А нашим фехтувальникам зовсім трішки не вистачило, щоб потрапити до числа призерів всеукраїнської спартакіади.

Із 4 до 10 травня в УжНУ відбуватимуться змагання з тенісу за програмою Всеукраїнської Універсиади серед ЗВО III–IV рівнів акредитації. Це історична подія, адже кожен заклад вищої освіти має за честь організувати заходи такого високого рангу.

Гандбольна команда майстрів «Карпати», яка виступає у вітчизняній жіночій суперлізі, є постійним призером чемпіонатів України. І практично складається зі студенток нашого університету.

Загалом на кафедрі фізичного виховання напрацьовано системну роботу груп спортивного вдосконалення, за якою студенти, переходячи на старші курси, продовжують займатися улюбленим видом спорту. Водночас є можливість залучити до таких активностей молодь, котра здобуває фах заочно. Щодо молодших курсів, то на початку навчального року з поповненням студентських лав на кожному факультеті призначають викладачів із кафедри фізичного виховання, які відповідають за спортивно-масову роботу. Вони починають річний цикл занять розповіддю про історію вишівського спорту, видатні досягнення, функції кафедри фізичного виховання, інформують першокурсників стосовно організації занять, роботи груп спортивного вдосконалення та інших можливостей для студентів займатися руховою активністю. Слід зазначити, що юні особливо до снаги ігрові види спорту. У зв'язку зі значною їх популярністю в цих групах триває ретельний відбір. Отож якщо здобувач фаху вже визначився з улюбленим видом спорту – може звернутися до відповідального за факультет викладача. І тоді є всі шанси долучитися до великої спортивної сім'ї студентів Ужгородського національного університету.

Вікторія ГРЕБА,
студентка
відділення журналістики.

В УжНУ реалізувати свої спортивні прагнення можуть не тільки студенти, а й викладачі

Одним абзацом

■ Співпраця. Ректор УжНУ Володимир Смоланка підписав Меморандум про взаєморозуміння та розвитку співробітництва альма-матер із Сухумським державним університетом (Тбілісі, Грузія) та Університетом бізнесу і технологій (Тбілісі). Сухумський державний університет представляв ректор Зураб Хонелідзе, а Університет бізнесу та техно-

логій – очільник Ніно Енукідзе. Згодом обговорили головні напрямки роботи й міжнародні програми.

■ Конференція. В УжНУ влаштували 74-у підсумкову наукову конференцію професорсько-викладацького складу. На пленарних і секційних засіданнях доповіли близько тисячі науковців з усіх підрозділів нашого вишу. Найбільше доповідей

у різних секціях заслухали на факультеті історії та міжнародних відносин (76), факультеті післядипломної освіти та доуніверситетської підготовки (67), фізфаку (50 на стендовій секції) і факультеті здоров'я та фізичного виховання (50).

■ ОБСЄ – гендерна рівність. На філологічному факультеті представники Івано-Франківського відділення Спеціальної мо-

ніторингової місії ОБСЄ в Україні презентували роботу СММ в Україні та зокрема, у Західному регіоні (Закарпатська, Тернопільська, Івано-Франківська області). 57 країн-учасниць входять до загальної Спеціальної моніторингової місії. Обговорювали зі студентами роль жінки у вирішенні міжнародних конфліктів спостерігачі СММ Дейнеш Декань та Мірче

Матей із допомогою перекладача Наталії Васютиної. Також не оминули теми значення 8 Березня. Активно цікавилися нагальними питаннями й Маріанна Колодій, керівниця Центру гендерної освіти УжНУ, та Ольга Беца, координаторка ГО «Інсайт».

Тетяна ЛЕСЮК,
студентка
відділення журналістики.

Цікава Наталія Семаль:

щоб потекли сльози — достатньо одного спогаду, щоб перемогти — слід додати спортивної злості...

Якось записалася на легку атлетику — і стала майстром спорту з... гандболу, живе з високим зростом та не «нижчими» комплексами, ридма ридає через поразку й стрибає в довжину чи вперек від радості, коли в руках — перемога. Вона не вмє списувати, зате на списаній сторінці її життя залишилися морозиво від тренера та бутерброди для команди. Модельна зовнішність і гандбольні синці... Така ось еkleктика світосприйняття цікавої Наталії Семаль, доцента кафедри фізичного виховання УжНУ. А далі — усе за горнятком кави...

— **Параметри «висока» і «струнка» одразу зробили для Вас спорт доступним?**

— Так (усміхається — прим. авт.). Починала з легкої атлетики. Хоч у сім'ї спортсменів не було. Мама — лікар-лаборант. Тато — будівельник. Батьки записали на легку атлетику як на позашкільний гурток. Пригадую: тренер Ярослав Свіда якось узяв на змагання зі стрибків у довжину на першість міста. Але я була на 2 чи 3 роки молодшою за інших учасників. Із цього переляку (що не зовсім відповідаю віковій категорії) стрибнула так, що пішла перше місце. Вручили грамоту, а за неї наставник купив мені морозиво й привіз додому своїми «жигулями».

— **Зазвичай високі дівчата комплексують щодо високого зросту. А Ви?**

— Ще й як! У старших класах зі мною мало хто з хлопців хотів танцювати. Образливо :(Я навіть сутулилася, щоб здаватися бодай трохи нижчою. Затє через 5 років, на зустрічі випускників школи, я це «нагадала» однокласникам, котрі запрошували на танець :).

— **Якщо починали спортивну кар'єру з легкої атлети-**

ки, то коли встигли «ручний м'яч» приручити?

— Рік займалася легкою атлетику. Потім літні канікули. Приходжу п'ятикласницею у вересні до спорткомплексу «Юність», аби відновити заняття. Переплутала дату! І тут до мене підійшли тренери з гандболу, запитали в зал подивитися тренування. Побачили, мабуть, у мені перспективного гравця :). Так і почала ходити на гандбол.

— **...і стали майстром спорту України! А одразу полюбили гру?**

— Ні. Я доволі сентиментальна, а гандбол вимагає витривалості, спортивної злості. Полюбила згодом, адже фактично не хворіла. Крім того, доки однокласники вчили географію з книжки, я опанувала її власними очима. Європу об'їздили ще під час навчання в школі. Найбільше подобалася Данія, яку вважають батьківщиною гандболу. Хоч ми й програвали тамтешнім спортсменам із великим відривом у рахунку. Поразки сприймала надзвичайно болісно, зі сльозами. Повтор гри, який транслювали, удома ніколи не дивилася. Сором за помилки брав гору. Водночас це мотивувало. Насправді всім у житті завдячую саме гандболу: роботою, кар'єрою, престижем. Утім, це жорсткий вид спорту. Думаю, якби мала більше спортивної злості, можливо, б досі грала.

— **Знаю, що в жіночому гандболі шлях до перемоги іноді лежить через... підступність суперниць. Ви до неї вдавалися?**

— Ні. Натомість потерпала від цього не раз. Особливо на позиції лінійного гравця, який безпосередньо контактує із захисниками. Конкурентки можуть дуже боляче вщипнути, стати на ногу або штовхнути.

Рвали навіть футболки, тягнули за волосся. Притому це робили настільки майстерно, що цього не помічали судді. Коли грала на згаданій позиції — довго ходила з руками в синцях. Та, на щастя, більше доводилося бути в атаці. Було важко. Не раз хотіла покинути спорт.

— **Батьки вболівали на іграх?**

— Я не дозволяла їм ходити на матчі. Особливо домашні. Поединок у рідних стінах був для мене найважчим випробуванням. Хотіла грати добре. А коли бачила серед глядачів родичів — не могла сконцентруватися. Іноді тато приходив потайки. Якщо я його не бачила — грала спокійно. Пригадую: учителька збрала всіх однокласників. Прийшла група підтримки на одну з ігор. Коли я їх побачила — розхвилювалася. Доки прийшла до себе — пів зустрічі вже минуло...

— **Спорт Вас гартував і формував певні звички. Назвіть позитивну й негативну.**

— Відколи перестала займатися спортом — стала дещо лінівою. Звикла до колективу

й тренера. Тож знайти в собі сили на ранкову пробіжку — непросто. Коли стільки років віддаєш гандболу — поготів! Усе ж настає мить, як хочеш просто відпочити від таких навантажень. Утім, форму підтримую різними фізичними вправами, бігом. А з-поміж добрих звичок, то спорт навчив мене ділитися з ближнім. У нашому клубі «Карпати» були дівчата, які жили не в Ужгороді. І коли вони приїжджали на тренування, ми, місцеві, часто ділилися з ними бутербродами...

— **Тепер викладаєте. Де комфортніше: у спорті чи педагогіці?**

— Працюю в школі та університеті. До речі, одна з моїх учениць завдяки шкільному гурткові також стала майстром спорту України з гандболу. Це особливо приємно. Де комфортніше? Навіть не знаю. Спорт дисциплінує. Заняття 2-3 рази на день, чудова форма, цікаві поїздки... У педагогіці слід уміти донести студентам упорядковані думки. Хвилювалася однаково. Та всього можна набути з досвідом.

— **Він устелений і захистом кандидатської, і вже 7-річним викладанням, та щороку приходять нові студенти, а з ними — і нові проблеми. Через що найбільше конфліктуєте з вихованцями?**

— Терпіти не можу списувань! Сама такого ніколи не робила. Писала тільки те, що знала. Якщо хтось хитрує в такий спосіб зі мною як із педагогом — забіраю роботу. Але потім усе одно моя лояльність перемагає. І даю шанс пересклати. У мене доволі демократичний підхід до викладання. Бо це зближує наставника й студента. Водночас не слід забувати про субординацію.

— **Щедрі на «двійки»?**

— Іноді так. Аби молодь не розслаблялася! Та в підсумку мотивую до високих оцінок.

— **Як часто «перетягуєте» абітурієнтів до УжНУ?**

— Постійно це роблю :). Оскільки працюю в школі, то відшукую абітурієнтів. Крім того, знаходжу майбутніх вступників серед юних гандболістів. На рідному факультеті добрий набір, нещодавно відкрили дві нові спеціальності. Маємо договори із сусідніми країнами, за якими можна практикуватися за кордоном.

— **Зараз, у передвеликодній період, в Інтернеті «гуляв» мем, що до переліку звільнених від посту варто занести викладачів українських вишів. Як відновлюєте сили поза університетом?**

— Щоліта їздила із чоловіком на озеро. Вода — моя стихія, а отже, і найкраща форма відпочинку. Спорт свого часу вимагав жертв, а тепер можна ці «жертви» конвертувати в простір краси. Духовної зокрема. І насолоджуватися кожною миттю життя.

Мирослава ГАРАЗДІЙ, «Погляд».

Навчання майбутнього настало... сьогодні

Через карантин та запровадження обмежувальних заходів в Україні у зв'язку з виявленими випадками коронавірусної інфекції життя альма-матер перейшло в онлайн-формат.

За словами керівництва вишу, інноваційні методи навчання деякі факультети запроваджують уже кілька років, інші до цього звикають лише тепер. Утім, паніки немає, ужнівці на платформі зареєстровані — здобуття фаху триває повноцінно! Але з дому.

За словами проректора УжНУ з науково-педагогічної роботи Ігоря Короля, «викладачі завантажують на сервер лекції, методичні посібники, підручники,

натомість студенти отримують доступ до цих матеріалів і в такий спосіб навчаються самотужки. Онлайн-система дозволяє здійснювати й перевірку знань. Маємо пристосовуватися до «карантинного» життя».

В. о. начальника Центру інформаційних технологій Олексій Куруца повідомив: платформа Moodle (її використовують 200 країн та понад 100 000 організацій світу) у виші працює з 2014 р. «Наразі серйозних збоїв не виникало, лише збільшилася кількість користувачів. Швидко зростає обсяг файлів на серверах, але ми даємо собі раду. Рєстрація забирає кілька хвилин. На кожному факультеті є відпові-

дальна особа, яка знає про головні принципи роботи платформи, а в разі якихось проблем можна звертатися безпосередньо до нас», — зауважує О.Куруца.

Легко влилися в онлайн-життя, зокрема, на філологічному факультеті. Декан Галина Шумицька зазначає: «Майбутнє вже настало, ми до цього були готові, можливо, не на 100 %, але готові. Маємо зі студентами групи в соцмережах, контактуємо. Як працюю я? За звичним розкладом занять. Ось, наприклад, у певний день тижня о 11:00 чи іншій годині пишу в групу повідомлення, де пояснюю, що й до коли потрібно виконати. Згодом в індивідуальному

режимі надсилаю результати зроблених завдань. Таке навчання, як на мене, дисциплінує; хоч у викладачів тепер роботи побільшало».

А заступник декана Василь Шаркань ще в 2016 р. розробив платформу «Дискурс». І сьогодні просто продовжує наповнювати матеріалами й завданнями. Перевіряє роботу або система, або викладач — залежно від завдання.

Не проти дистанційного навчання й студенти. Першокурсниця відділення журналістики Юлія Дердюк розповіла: «Це цікавий досвід. Незвичний. Іноді важко розібратися, але викладачі надсилають мате-

ріали. Маємо самі все вчити, бо правило: «щось почувеш — запам'ятаєш» тепер не діє. Нювинкою є онлайн-конференції з наставниками та однокурсниками для пояснення матеріалу й перевірки виконаних завдань».

Крім того, з ініціативи викладача кафедри журналістики Віталія Завадяка в УжНУ запустили проект «Карантинні хроніки УжНУ». Студенти розповідають про життя з... «інтернет-дистанції» і діляться враженнями — аби обмін думками, емоціями залишався безперервним процесом.

Мирослава ГАРАЗДІЙ, «Погляд».

Устав раніше за всіх, та все одно спізнився на пари...

Чому студенти, які проживають у гуртожитках біля університету, мають найбільше спізнень? Усе дуже просто!

Гуртожиток — друга домівка, місце, де можна зустріти нових друзів і кохання. Проживши своє студентське життя там, ти «придбаєш» корисні навички, які знадобляться в майбутньо-

му. Тебе чекає багато цікавого. Без нагляду батьків відчуваєш свободу сповна. Нічні прогулянки, посиденьки з товаришами, вечірки, за які потім потрібно «відраховуватися в коменданта». Та загалом усе це просто чудово. Однак завтра потрібно вставати на першу пару!

А в гуртожитку на одну ван-

ну «припадає» семеро дівчат або хлопців. І якщо з юнаками все спокійно, то в дівчат зранку — хаос. Перша пара починається, як відомо, о 8:00. Ти прокидаєшся о 6:30, щоб устигнути вмитися, почистити зуби. Відчиняєш двері — і на тебе вже хтось біжить. Це була перша хвиля. Друга — перевдягання. У кімнаті живе не

самі, а даруйте, оголовати деякі частини свого тіла навіть перед сусідками не дуже хочеться. Тому знову чекаєш своєї черги до ванни. 7:55 — ти вилітаєш з гуртожитку й біжиш здобувати нові знання. Не кожен викладач може впустити на «пару» після дзвінка, тому ти сидиш у коридорі й думаєш: навіщо взагалі вставати на

першу, коли й так не встигнеш...

Та не все так сумно, як видається спочатку. Усе ж можна «оптимізуватися» і постаратися встигнути. Якщо таки пропустили заняття — не засмучуйтеся. Гуртожиток раніше «ботаніками». **Юлія ДАНЧА, студентка відділення журналістики.**

Наднава схема,

або Як кум до іспиту
із зарубіжної літератури готувався...

Наслідуючи Павла ГЛАЗОВОГО

Докотилася до кума новина,
Що з'явилася десь схема
наднова.
Пересилити студентам всім
вона
Дозволяє «зарубіжку» за
пів дня.
Вже не треба буде мучитися
рік,
Розрахуюсь з «зарубіжкою»,
як слід, —
Так промовив кум до мене й
звеселів,
Бо читати зроду-віку
не любив.
Кум — страшенно
нетерплячий чоловік,
Він негайно ж томів
з 20 приволік:
Був тут Діккенс, Байрон,
Шеллі, Томас Манн,
Теккерей, Артур Рембо
і Мопассан,
Едгар По, Еміль Золя, Гюго,
Глобер,
Гофман, Пруст, Готсрн,
Уайльд і Шарль Бодлер,
Колрідж, Честертон
і Оноре Бальзак —
Всім ще й досі не згадаю
я ніяк.
Кум чимсь голову собі
перемотав
І гору книжок довкола
розіслав.
Вийняв з-під стола щось
схоже на штатив,
Макросхему, добру в'язку
проводів.
А тепер, — говорить кум, —
іди, гуляй,
Як стемніє, то приходить, —
перевірай.
Чим займався кум, не знаю,
звісно, я.
Щось сичало в нього, падало
з стола.
А надвечір як до кума
я зайшов,
То від подиву аж лоб мій
похолов.
Кум блідий увесь, гарячий,
мов казан,
Та дивився мені в очі,
наче пан.
Ну, — говорить кум, — що
хоч мене питай.
Всю літературу вивчив я,
і край!
Від почутого вже я блідим
застиг,
Щось сказати куму путне
вже не міг.
Кум штовхнув мене: — Чого
ж ти, ну, питай!
— Добре, мовив врешті я, —
відповідай:
—Хто такий Стендаль? І що
він написав?
У якій такій країні проживав?
Кум відразу відповідь таку
«загнув»,
Що подібного я ще ніде
не чув:
— Написав Стендаль «Кола
Бруньон».
Ну, а жив він там, де й Ірвінг
Вашингтон.

— Так, а де тобі стрічавсь
герой Люсьєн?
— Він в поезії, що написав
Верлен.
...Далі я питати вже ніяк
не міг,
Бо від відповіді кума занеміг.
Кум стояв переді мною, мов
раджа:
— Бачу, що знання мої
тебе вража.
Інформація вся точно
поступа,
Бо задіяна тут схема
непроста.
Але кума я відразу остудив:
— Щось ти, голубе, не те
«нагородив».
Бо «Кола Бруньон» писав
Ромен Роллан.
(Як і «Буденброки» Томас
Манн),
А Люсьєн — герой
у Бальзака...
Словом, схема щось
«схімічила» твоя!
— Та не може бути, — кум аж
застогнав. —
Я ж до провідка все точно
під'єднав.
Ось дивись: у схемі,
синхрофазотрон,
Амперметр, вольтметр
і поруч вузол крон.
Книги колом. Все належно
я змайстрив.
Хоч... Чекай-но, може, щось
перемудрив.
Після слів цих схему знову
кум з'єднав,
Книги колом біля неї
розіслав
І хотів ще щось до лоба
притулить,
Та зненацька саме в цю
злочасну мить
Біля амперметра враз як
коротне,
На штативі щось візьме та як
стрільне,
А від цього конденсатор як
рвоне:
Оглушило, ошелешило мене.
Очунявся — пів кімнати вже
нема!
На підлозі рештка томів
догора.
Бачу: кум висить на люстрі,
наче птах,
Весь скуповджений, сорочка
у дірках,
Переляканий, страшний, як
сатана,
Ще й контужений півтомом
Бальзака.
Кум скидався на Квазімодо
із Гюго —
Оглушило так і скорчило його!
Кум оговтався помалу,
кашлянув:
Ну, — говорить, —
врешті-решт я зметикнув.
Трішки в схемі поміняю
струму плин —
Вивчу класиків усіх за...
5 хвилин!

Володимир ТАРАСЮК,
«Погляд».

ІЗ НАРОДНОЇ МУДРОСТІ

Без діла жить — тільки небо
коптить.

Мудрим ніхто не вродився, а
навчився.

У сусіда розуму не позичив.

Орел мух не ловить.

Лінивому все ніколи.

Кожен майстер колись був
невмілий.

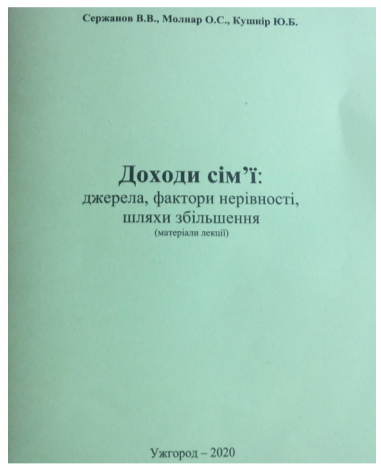
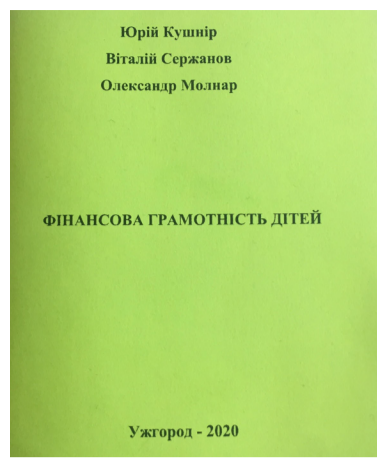
Здобудеш освіту — побачиш
більше світу.

І сила перед розумом никне!

Виховуйте дітей фінансово грамотно!

Ужнівські фахівці, а саме доцент кафедри економічної теорії Юрій Кушнір, декан економічного факультету Віталій Сержанов, завідувач названої кафедри Олександр Молнар, відповіли у своїй короткій збірці «Фінансова грамотність дітей» на запитання, які, безперечно, турбують сучасних батьків. Чи потрібно говорити з дітьми про гроші? Чи варто пояснювати, як формується сімейний бюджет? Чи

повинна дитина знати, скільки заробляють тато й мама, яку суму вони можуть виділити на солодощі, іграшки, одяг? Ви не тільки зрозумієте психологію дітей, а й знайдете чимало корисних порад, як правильно у фінансовому плані виховувати своє чадо, дізнаєтеся цікаві результати дослідження.
Тетяна ЛЕСЮК,
студентка
відділення журналістики.

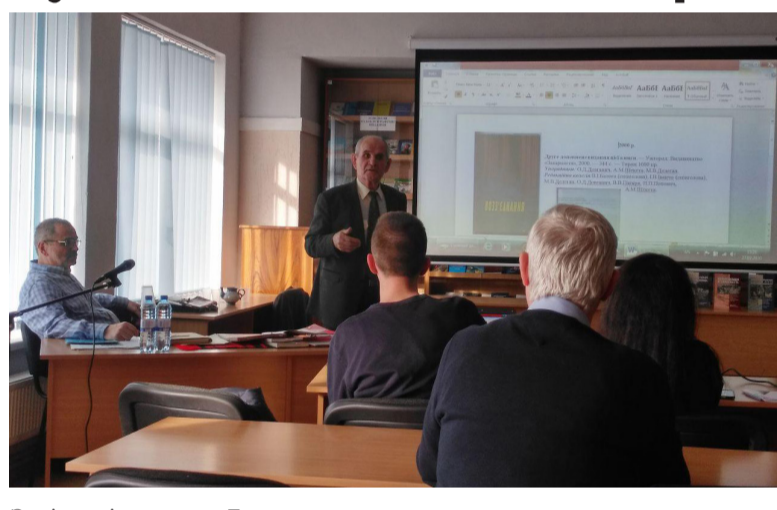
Як збільшити доходи?!

Представники альма-матер — декан економічного факультету Віталій Сержанов, завідувач кафедри економічної теорії Олександр Молнар і доцент кафедри економічної теорії Юрій Кушнір — опублікували ще одне навчальне видання — «Доходи сім'ї: джерела, фактори нерівності, шляхи збільшення». Оприлюднена праця базується на матеріалі лекції, яку фахівці розробили для

студентів за курсом «Персональні фінанси». Особливо в пригоді можуть стати додатки. Наприклад, у вигляді таблиць. Останні дозволяють оцінити структуру доходів та підрахувати облік витрат. Загалом видання буде корисне всім, хто зацікавлений у вивченні проблем сучасної економіки.
Тетяна ЛЕСЮК,
студентка
відділення журналістики.

Ті, що зафарбовують «білі плями» історії

Одним із найпекучіших питань минулого є «білі плями», що вводять в оману цілі покоління й змушують робити неправильні висновки. Але ще більших проблем може завдати фальсифікація даних, зумовлена забаганками верхівки суспільства певного часу. Саме тому й у нашому часі є люди, котрі беруть до своїх рук «щітки» й «фарби», щоб позбутися «білих плям» історії раз і назавжди. Такі ентузіасти працюють все своє життя лише над одним завданням: розкрити правду світу нащадкам.

Важливою подією для оприлюднення невідомого в тогочасності стала зустріч ужнівців із керівником редакційно-видавничої групи обласної книги «Реабілітовані історією» Олексієм Корсуном та директором Закарпатського музею жертв сталінських репресій Яношем Мешком. Захід відбувся в Науковій бібліотеці альма-матер.

Завітав і консул Генерального консульства Словацької Республіки в Ужгороді Даніель Цабан.
На початку зібрання Я.Мешко зупинився на подіях 1939—1945 років, які мали значення для розуміння важливості подальшої розмови й оприлюднених фактів. Але основою зустрічі стала презентація науково-історичних

книжок про несправедливо засуджених і репресованих у рідному краї: «Закарпатські угорці і німці: інтернування та депортаційні процеси. 1944—1945 рр.», «Закарпатські втікачі в СРСР: через табори ГУЛАГу і БУЗУЛУК до рідних Карпат. 1939—1949 рр.» та збірник архівних документів «Взаємодія обласного партійно-радянського керівництва з репресованими органами в період соціалістичної розбудови Закарпаття та його комунізації. 1946—1953 рр.».

На зустрічі представили унікальні архівні документи та фотографії. Гості зазначили, що книжки засновані на значній кількості раніше засекречених матеріалів, які, зокрема, удалося віднайти в архівах Москви.
«Я не хочу, щоб хід історії був таким, як думаю я чи ще хтось; я хочу, щоб історію нам розповідали документи. І лише вони», — зазначив Я.Мешко.
Юлія ДЕРДЮК,
студентка
відділення журналістики.

«Побачити свій світ у калейдоскопі вселюдської поетичної культури...»

Хотів український письменник, етнограф та археолог Федір Потушняк. До його 110-річчя в Науковій бібліотеці УжНУ розгорнули виставку, на якій представили видання автора: прижиттєві й ті, що побачили світ після смерті. Сам Ф.Потушняк народився в с. Осій Іршавського району. Відомо: у радянський

період творчість майстра не визнавали. А після того, як стіна тоталітаризму впала, письменник прийшов до свого читача. Притому не тільки з нашої місцевості. На честь діяча встановили пам'ятну дошку на вул. Мирного в Ужгороді.
Юлія ДАНЧА,
студентка
відділення журналістики.

Реалії практики в університеті. Необхідно, цікаво, весело?

Кажуть, практика без теорії неможлива, як, власне, і теорія без практики. Думаю, значною перевагою навчання в УжНУ є гармонійне поєднання цих двох основних чинників, які, зрештою, за реальних умов праці становлять єдине ціле.

Утім, немало студентів уважають практичний курс за надто виснажливим. Хочеться поділити той момент, коли занурюєшся в справжнє доросле життя, без домашніх завдань та сесії; коли свої знання демонструєш роботодавцям, від котрих безпосередньо залежить твій заробіток. То які ж переваги університетської практики? Думаю, досвід інших людей і власний допоможуть відповісти на це та подібні запитання, що виникають у кожного під час навчання. Три дівчини з різних факультетів, зі мною зокрема, упевнені: практика – дійсно «круто». Щонайменше вона не «кусається», а щонайбільше – приносить свої плоди. До того ж у поєднанні з теорією дається доволі легко. Як це відбувається?

Студенти-журналісти практикувалися утретє. Останній раз – на телебаченні. Це виявилось чимось абсолютно новим, несхожим на попередні наші спроби в ролі газетних редакторів або ведучих радіо-програм. Далі цікавіше. Мені та однокласниці Тані просто неймовірно поталанило: була можливість пройти літню практику за межами області завдяки підписаному договору Ужгородського національного університету з Одеською юридичною академією. Ну як цим не скористатись?

*Цікавий факт: якщо ти не хочеш практикуватись у своєму місті, у тебе завжди є можливість спробувати себе в іншому куточку України. Зазвичай про це можна домовитись з альма-матер, уклавши відповідний договір. Окремі факультети взагалі мають контракти із закордонними навчальними закладами, куди можеш потрапити саме ти.

...Надворі червень і спека. Ми на залізничному вокзалі з валізами та великими сподіваннями. 21 день попереду без мatusиних сніданків та нявкання моєї киці. Принаймні такі думки супроводжували перші години перебування в новому місті. Хоч у Тані було щось схо-

же. Одна відмінність: у неї немає kota. Якщо відверто, складно вмістити свої думки в один матеріал. Мені хочеться писати про пляж і тепле одеське сонечко, а ще багато про море й про море емоцій окремо. А чому ні? Намагатимуся поєднувати.

Коли ми нарешті прибули до тимчасової нової домівки, то радості не було меж. Але піднявшись на «7 поверх щастя» (а кімнату нам дали чомусь саме на сьомому поверсі), радість потрохи вщухала. На вулиці 33 градуси тепла, ми виснажені з дороги, хочемо їсти й відпочити, а тут пішки вгору (бо в гуртожитку немає ліфта), до того ж ще й у кінець коридору (!). Тож практикуєшся в іншому місті (або ж країні), готуйтесь до будь-яких умов проживання. Тепер не вдаватимусь у докладний опис кімнатки й загалом гуртожитку, та це й не є чимось надважливим. Власне, уже за декілька днів ти звикаєш до «під'їзного» стилю стін та підлоги, жорстких та брудних матраців, відсутності холодильника тощо. Але ми ж приїхали сюди не для того, щоб насолоджуватись виглядом із вікна гуртожитку, а для практики (і звісно, трохи задля морської засмаги!). Продовження буде.

На юридичному факультеті
Друзі часто дивуються, чому на юрфаку практика починається лише з другого курсу й триває тільки 2 тижні. Мабуть, обсяг роботи, який маємо виконати, не потребує більше часу. Та й слід урахувати те, що мало хто погоджується брати до себе у відділ ще не кваліфікованого працівника, студента, котрий поки повноцінно трудиться не може. Пригадую: із кінця травня й до перших чисел червня я тиждень практикувалася в Мукачівському відділі поліції ГУ НП у Закарпатській області, а другий тиждень – у Мукачівському міськрайонному суді. Практику можна було проходити лише в межах Закарпаття. Напевно, це пояснюється відсутністю необхідності працювати в інших регіонах, принаймні на цей час. Продовження буде.

Стоматологічний факультет
Клініка сімейної стоматології в Ужгороді підписала договір з УжНУ, і студенти-стоматологи в інтернатурі мають змогу стажуватися там. Хоч і офіцій-

на університетська практика на стоматологічному починається лише з третього курсу, я вирішила не гаяти часу й спробувати сили одразу після другого. Так, я мала ще мінімум знань, але почувала, що туди потрібно асистента. Чому ні? Продовження буде.

Що ж воно таке – телебачення? Ми вже другого дня були трохи червоненькі від спекотного сонця. Ознайомившись із містом, на третій день, зранку, пішли на телеканал «UA: Одеса», де б мали стати справжніми кореспондентами за цей час. Пройшли інструктаж із техніки безпеки, після чого нас направили до відділу новин та інтригуючальна! Відчуваєш себе частиною серйозної справи, і це надихає! Саме в такий момент зрозуміла: варто ще багато вчитися, а все інше прийде з практикою. Наша спеціальність вимагає глибоких знань, точності. Студенти спеціальностей «Туризм» або «Журналістика» можуть більше, як на мене, приділяти уваги саме практичній діяльності, адже найголовнішим тут є встановлення контакту з людьми, технічні навички, а в нас без знання закону ти є справжнім «чайником» своєї справи.

На стоматологічному факультеті вчитися дійсно важко, але цікаво. Заняття – у різних куточках Ужгорода, постійно бачимо стоматологію «ізсередины». Можу певнено сказати, що все наше навчання – постійна практика. І коли я працювала в стоматологічній клініці, тоді (ще після другого курсу) відчувала себе справжнім професіоналом. Знаєте, коли постійно лише вчиш матеріал, а практика відкладають до кращих часів, діла з цього не буде. Мені подобається, що університет не тільки навчає «навчатися», а й навчає нас працювати.

Справжнім юристом мені так і не вдалося побути. Я мала посаду канцеляриста, до обов'язків якого входило перекладати документи в архіві з однієї поліції на іншу. Усі розуміли, що на серйозну роботу не варто

очікувати. Але я двічі все ж була присутньою на судовому засіданні. Атмосфера напружена та інтригуючальна! Відчуваєш себе частиною серйозної справи, і це надихає! Саме в такий момент зрозуміла: варто ще багато вчитися, а все інше прийде з практикою. Наша спеціальність вимагає глибоких знань, точності. Студенти спеціальностей «Туризм» або «Журналістика» можуть більше, як на мене, приділяти уваги саме практичній діяльності, адже найголовнішим тут є встановлення контакту з людьми, технічні навички, а в нас без знання закону ти є справжнім «чайником» своєї справи.

На стоматологічному факультеті вчитися дійсно важко, але цікаво. Заняття – у різних куточках Ужгорода, постійно бачимо стоматологію «ізсередины». Можу певнено сказати, що все наше навчання – постійна практика. І коли я працювала в стоматологічній клініці, тоді (ще після другого курсу) відчувала себе справжнім професіоналом. Знаєте, коли постійно лише вчиш матеріал, а практика відкладають до кращих часів, діла з цього не буде. Мені подобається, що університет не тільки навчає «навчатися», а й навчає нас працювати.

...Після презентації трьох бронзових мініатюр архітектурних будівель Одеси, попрацювавши над сюжетом у студії, ми повернулися до гуртожитку збирати валізи. Було так сумно,

що наш відпочинок потрохи закінчувався. Що сказати? Засмага вдалася! Тоді я й задумалася над необхідністю практики під час навчального процесу. Ще на першому курсі була трохи спантелена інформацією про те, що журналісти практикуватимуться впродовж чотирьох років! Щороку, влітку, ми повинні втілювати вивчену теорію в життя. На четвертому курсі взагалі маємо дві практики впродовж семестру. «Яка несправедливість!» – думала я. Але ж ні! Де б змогла набратися стільки досвіду в редакторській справі, на радіо, на телебаченні, як не під час практики? Неодноразово, пробуючи себе в ролі кореспондента на заняттях, я додала бар'єр страху спілкування з незнайомими. Тренувалася у постановці правильних та чітких запитань; багато ситуацій потребували неабиякої оперативності та кмітливості, де ти або збираєшся силами й думками, або втрачаєш момент. Було багато чого... І за весь цей досвід я кажу: «ДЯКУЮ». Залишається чекати омріяного диплома та втілювати навички в реальність, чого бажаю кожному.

Розповідали: Олександра Станкович, юридичний факультет, 4 курс; Юлія Пилипів, стоматологічний факультет, 4 курс.
На фото: Тетяна Боць, Євгенія Семененко, Одеса, 2019.

Євгенія СЕМЕНЕНКО,
студентка
відділення журналістики,
4 курс.

Кіберспорт – розважальна професія?

Розмовляючи зі студентами комп'ютерних спеціальностей, дійшла висновку, що більшість вступили через любов до комп'ютерних ігор. І мріяли стати кіберспортсменами. Адже це так цікаво: сидиш за улюбленими іграми, ще й заробляєш гроші. Не робота – мрія! Проте чи справді це настільки легко?

Кіберспортсменом стати дійсно не важко, а ось зробити кіберспорт професією – складно.

Найпопулярнішою грою, яка згодом перетворилася в кіберспорт, посвячені вважають Counter-strike. Гравці беруть

участь у турнірах, збираючи команду з п'яти тимейтів. Здебільшого в кожного кібергравця є своя улюблена гра, у яку він буває занурений роками. Виглядає легко та цікаво?

Не зовсім! Кіберспорт вимагає повної віддачі. Гравець повинен тренуватися щонайменше 6–8 годин на день. І це заняття не в довільному режимі. Кар'єра кіберспортсмена потребує високого інтелекту, міцних нервів, доброго зору, швидкої реакції та вправної моторики рук. Такий режим може швидко надокучити. А постійне сидіння за комп'ютером дає

свої наслідки – з'являються проблеми зі здоров'ям, зокрема, турбує спина, виникає гіподинамія.

Ось тільки тоді, коли ти опануєш усі навички та зрозумієш, що дійсно готовий працювати за комп'ютером у непростому «сидячому» режимі, який вимагає фізичних вправ, та підкріплюєшся бажанням досягти успіху в кіберспорті, на тебе чекатимуть подорожі світом, спілкування з однодумцями, визнання та високі гонорари.

Катерина МЕШКО,
студентка
відділення журналістики.

**Як вітали в УжНУ
з восьмим днем весни...**

Фото: Медіацентр УжНУ

Уже традиційно з нагоди святкування Міжнародного дня боротьби за права жінок і міжнародний мир – 8 Березня – ректорат альма-матер привітав працівниць вишу не тільки словами, а й виділив матеріальне заохочення.

Крім того, у підрозділах УжНУ оригінально вітали жінок і дівчат. Так, на філологічному виготовили тематичні капкейки.

Михайло Рошко, декан факультету іноземної філології, не тільки тепло звернувся до представниць прекрасної частини людства, а й організував невеликий концерт, запросивши співаків із місцевого ПАДІОНУ. Зокрема, Микола Говдан чуттєво виконав компо-

зицію про маму. А ще чоловіки ФІФ підготували й оприлюднили святкове відеозвернення.

Тим часом на математичному факультеті дарували оригінально оформлені квіти із цукерками та обладнали тематичну фотозону.

Квітами, солодощами й пісенним вітанням потішили красунь на кафедрі військової підготовки.

Студентський профком вітав смаколикми та листівками.

Отож залишається тільки побажати всім щастя й любові. Нехай ця весна принесе чимало радості та приємних сюрпризів!

Тетяна ЛЕСЮК, Юлія ДАНЧА, студентки відділення журналістики.

КРАЩИЙ МАТЕРІАЛ

Кращим матеріалом «Погляду» в # 2 (231) визнано публікацію під назвою «Ректор – боксер, плавець, сомельє?..» Мирослави Гараздій.

Найрейтинговішою за кількістю переглядів у соціальній мережі «Фейсбук» є ця ж кореспонденція. Вітаємо авторку!

ДО УВАГИ ЧИТАЧІВ!

Читайте «Погляд» на сайті Ужгородського національного університету за покликанням: www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/university-poglyad/issues. А з найважливішими матеріалами номера ознайомлюйтеся на сторінці газети в соціальній мережі «Фейсбук»: www.facebook.com/uzhnu.poglyad.

АНЕКДОТИ

Студент задумливо стоїть біля деканату, уважно вдивляється у світліни працівників кафедри й міркує: «Як же звуть того викладача, котрому я приніс реферат?»

Учитель співу, увійшовши до класу:

– А де мій стілець?

Клас мовчить.

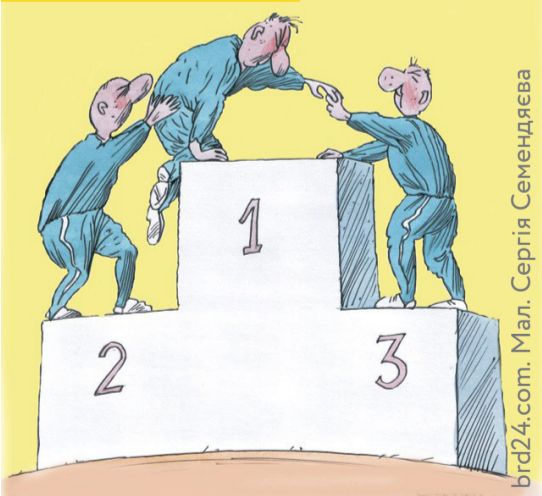
– Тоді прошу всіх устати. Будемо весь урок розучувати Державний Гімн України.

У старі часи викладач у виші: – Якщо я вам поставлю цей

залік, Ви, урешті-решт, отримаєте диплом і станете інженером. Якщо не поставлю – підете до армії і будете мене захищати. Навіть не знаю, що гірше...

Учень нерозбірливо читав англійський текст, перекручуючи слова. – А тепер, – сказала вчителька, – переклади це все англійською!

ВЕСЕЛИМ ОЛІВЦЕМ

Підслухано в...

Теплі історії від байдужості

Спілкування – завжди обмін інформацією. Особливої ефективності, на мою думку, воно набуває, коли ти довго перебуваєш із людиною в певному приміщенні. Ще один чинник – нічим зайнятися через вимушені обставини. Усе це поєднується в банальному – спільному купе, сусідніх місцях в електричці, маршрутках, загалом у будь-якому транспорті... Пропоную вам декілька історій із багажу досвіду в моїй голові. Із деяких є що почерпнути, інші ж просто життєві та з нотками гумору, без якого життя було б надто скучним...

I

Планета дійсно кругла. У цьому я переконалася, трактуючи власну версію. Як інакше пояснити випадкові знайомства з людьми, із котрими в тебе чимало спільного, навіть там, де зовсім не очікуєш. Ось припустимо, їжджу я одним маршрутом років так зо два, і якийсь під час звичного недільного добирання до Ужгорода відбулося щось надзвичайно цікаве. Уже 3 години подорожі позаду. Їхати все дедалі складніше. Починаю нудьгувати... Виручають у такі моменти телефонні розмови. Говорила про наболіле: підготовку радіопроектів. Жаліюся подрузі, що не можу знайти героя, який би писав вірші та мав стосунок до УжНУ. Після того, як вилила душу й завершила бесідувати, відчула: дівчина, котра сиділа поряд іще від посадки у Львові, збирається мене щось спитати. Цікавиться, де навчаюся, на кого, потім збирає «досьє» на викладачів, це в доброму розумінні, звісно. Тут уже почалися «підозри». З'ясувалося: співрозмовниця – випускниця нашого відділення журналістики. І так стало тепло на душі! Особливо, коли вирішили мою проблему. Юнка поділилася кількома номерами телефонів, які згодом мені стали в пригоді.

II

Чи були у вашому житті розмови з фантастичними незнайомцями? Не могла навіть подумати, що о 23:30 мене чекає неймовірно натхненна оповідь від старенької пані. Чекали ми потяг «Солотвино–Львів». Почали бесідувати з несподіваного – жіночка дала пораду з власного досвіду: ніколи не виходити заміж за нелюба. Усе б нічого, але неподалік стояв... її ж чоловік! Говорила кокетливо, із вогником в очах. Розповіла про свій життєвий шлях, нескінченні поїздки, перельоти. Працювала піаністкою у відомому оркестрі (утім, я вже й забула у якому саме :). Часто

залишала сім'ю – вимушена була літати за океан. Двічі ледь не потрапила в авіакатастрофу. Міркувала про прекрасне, ділилася лайфхаками із саморозвитку. Стільки мудрості в очах і любові до життя я вже давно не бачила! Та й зовнішність сама наче промовляла: ця жінка особлива – тонкі пальці, рівна постава, вишукана біжутерія, хоч сивина зовсім укрила волосся, проте воно було акуратно заплетене в «ракушку», одяг підібраний зі смаком.

III

Чудовим співрозмовником може стати будь-хто. Ось, скажімо, коли тобі набридло читати, можна розпочати діалог із жіночкою, котра сидить поряд. Згодом діалог форматується в полілог, і ви дружною компанією (сестра, три сусідки й ще якийсь молодик) бесідуєте про погоду, політику, релігію, сучасну молодь. Трапляється, одна зі співрозмовниць засватає тебе до свого сина або ж почастиє гарбузовим насінням. Тут вам і життєвий урок! Ніколи не смійтеся зі свого ближнього. Хлопець (той, який є тимчасовим сусідом), привернув увагу сміхом із дівчини, котра сиділа неподалік. Бідолашна просто кумедно задрімала. Подумаєш, із ким не трапляється?.. Через годину після того цей юнак спав таким же чином. Бумеранг, та й годі! Коли прокинувся – реготали вже всі, хто сидів неподалік.

IV

Як вам наполегливий залицяльник о 1:00?! Чого тільки в житті не відбувається! Ну гаразд, поступитися нижньою полицею – учинок дійсно благородний, погоджуюся. Слово за словом, з'ясували, що й живемо недалеко одне від одного (краще б уникнути цієї інформації :). Уже облаштувала собі нічліг, приготувалася до солодкого сну, а співрозмовник відмовляється розуміти натяки. Наступним його кроком було попросити мій номер телефону. Для цього він вирішив не зважати на особистий простір, а після того, як я опинилася в обіймах Морфея, світити мені ліхтариком прямісінько в обличчя, питаючи, чи вже сплю. Дивний :)

V

Сімейні стосунки – ще та морока. Буває, людині, яку бачиш уперше, готовий розказати все, та навіть більше. Особливо, якщо ти свекруха і, очевидно, висловити невдоволення щодо якоїсь невістки особисто не вдається. Хто ж, як не сусід, ладен вислухати абсолютно непотрібну інформацію. Усього десять хвилин – і ти вже знаєш, що невістка цієї дамочки закінчила... філологічний факультет,

відділення журналістики (!), і зараз не працює за спеціальністю. Ось донька – молодець! «Випустилася» із медичного та з головою поринула в лікарський світ бинтів і уколів.

VI

Таке в житті було вперше. Зустріч із незнайомцем навіяла стільки спогадів... Мороз пройшовся тілом, коли помітила схожі звички з людиною, котру на жаль, ніколи вже не побачу. Дядя Міша, як відрекомендував себе згодом, розказав чимало цікавого про географію Закарпаття: «Ось дивися, ця річка впадає в ту, що за горою. Їй дали назву відповідно до населеного пункту. О-о-о! Це Свалява! Я тут жив 10 років. Перед тим стільки ж – у Києві. Зараз зупинився в Ужгороді». Люди в старшому віці люблять поговорити. А ти, наче губка, будеш намагатися «вхопити» кожне слово. Старші очоче почастиють тебе цукеркою, наче це обов'язок, а всі діти – їх онуки. Поділяться з тобою випуском улюбленого часопису, і ти смиренно виймеш навушник, аби все ж прочитати цікаву статтю про Китайську стіну.

VII

У подорожі помічаєш особливу категорію людей. Це грізні чоловіки, які працюють на пів ставки татусями. Чому на пів? Тому що попри свою брутальність, коли плаче маленький, чоловік буде співати пісеньку зі «Свинки Пеппи», говорити «мультишним» голосом, спробує себе в ролі казкаря й на ходу придумує історію про «Пані електричку й сірого вовка». Безперечно, декілька разів поспіль скаже: «Тьомо, не вимазуй тьотю брудним взуттям». А ти, спостерігаючи за милою розмовою, і не збагнеш, що «тьотею» назвали тебе, твої ж білі кросівки вже зовсім не білі. Мама цього дива дбає не про розважальну програму – у неї місія відповідальніша. «Тьомо, не облизувай вікно, воно брудне, візьми бублик». Озброївшись такою фразою, відповідно до ситуації буде переформатовувати в «не гризи бортик лавиці, вийми пальці з ротика» безліч разів. Батьки, терпіння вам і бубликів під рукою!

...Це маленькі історії із життя людей, які змінюють мене й мій світогляд. У кожного з нас таких «електричних» історій – вагон. Варто тільки помічати особливе в буденному. Повірте, вам сподобається!

Тетяна ЛЕСЮК, студентка відділення журналістики.

ПОГЛЯД

Орган вченої ради Ужгородського національного університету. Замовлення № 2716. Ціна – безкоштовно. Виходить щомісяця. Номер підписано до друку 24.03.20. Засновник і видавець – ДВНЗ «Ужгородський національний університет». 88003, м. Ужгород, вул. Підгірна, 46. Номер надруковано у видавництві «А-Прінт»; 46010, м. Тернопіль, вул. Текстильна, 28. Тел.: (352) 52-27-37, 067-350-17-94. Наклад – 1000 примірників. Формат А 3, 2 ум. друк. арк. Реєстраційне свідоцтво ЗТ № 449/41 від 7.02.2008. Відповідальність за зміст публікацій покладається на авторів. Відповідальна за випуск номера: О.М.Брайлян.

Головний редактор: В.Ю.ТАРАСЮК

Художній редактор, кореспондент: О.М.БРАЙЛЯН.

Коректор: М.Б.ГАРАЗДІЙ.

Адреса редакції: 88016, м. Ужгород, вул. Університетська, 14 (ауд. 424).

Поштова скринька: poglyad@uzhnu.edu.ua

Телефон редакції: 067-880-85-71.